

kateri svetli kamenček v mozaiku tedanjega kranjskega prosvetništva. Kakor Vodniku in Linhartu, tako je bil tudi svojemu knjižničarju in tajniku Kopitarju ne samo mecen, ampak tudi mentor, ne samo dobrosrčen podpiratelj, ampak tudi iskren bodrilec in pospeševatelj.

Zoilus (Ζωΐλος) Amfipolijan pa je bil grški retor za Ptolemaja Fildelfa. Bil je spreten retor, izvežban v sofistiški premetenosti, v obče pa nemiren in zdražljiv čudak. Kot retor je bil Isokratovec, glede modroslovnega pravca pa cinik, a malenkostnega grajalca Homerjevih pesmi se je izkazal v devetih deklamacijah: *Κατὰ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως λόγοι ἐννέα*. Odtod je dobil tudi priimek *Ὁμηρομάστιξ*, t. j. bičavec Homerjev, zaradi hudega jezika in zbadljivega tona sploh pa *ῥῶν ῥητορικός* t. j. retorski lajavec (pes). Iz za Zoilove dobe rabi to ime tudi kot sinekdoha in pomeni gobezdavega, zlohotnega grajalca, literarnega Terzita sploh. (Cf. Ovid, de remed. am. I. 365.: *Ingenium magni livor detractat Homeri; Quisquis es, ex illo, Zoile, nomen habes*),

Zdaj si pa že lahko razberemo misel Prešernove zabavljičice. Ogorčeni pesnik, braneč pošten odpor prijatelja Čopa proti oholosti Kopitarjevi, hoče reči: Dasiravno se je blagi Zois nadejal, da se mu posreči izlikati iz tebe biser, t. j. plemenit značaj, se mu vendar ni sponeslo, in mesto pravega lika se je izkristalil palik; ti nisi „zoiellus“ (draguljček), nego samo „Zoilus“ (literarni zabavljač). Zois je bil iskren pospeševatelj domačega slovstvenega razvoja, tebi pa ni do stvari; da le nasprotnika pobiješ in svojemu samoljubju ustrežeš, pa je dobro, naj si bo na plemenit ali neplemenit način. Ti si literarni divjak, kakor je bil Zoilus divjak med grškimi gramatikami in retorji, t. j. niti Aristarhovec niti Kratetovec, ne priznavajoč nobene avtoritete razen svoje.

Tako nekako mislim, da bi se dala parafrazovati omenjena Prešernova zabavljičica.

L. P.

Prešeren v švedščini! Po čudnem slučaju sem dobil te dni v roko poseben odtisk iz švedskih novin »Nordisk tidskrift« — kratek, nekaj strani obsegajoč essay o našem Prešernu iz peresa švedskega pisatelja Alfreda Jensena, ki se je mudil po potresu leta 1895. nekaj časa v Ljubljani. Naslov je spisu: *Prešérn, slovenernas nationalskald. En litteraturhistorisk studie af Alfred Jensen*; izšel pa je v imenovanih novinah l. 1895. na str. 595.—610. Z veliko radovednostjo sem vzel v roke drobni snopič, češ, kakšen je neki Prešeren v švedščini. Obžaloval sem, da se nisem nikdar učil tega jezika, no, pa šlo je vendar; smisel človek nazadnje že pogodi, pomagaje si z nemščino.

Za vvod je napisal g. Jensen kratko črtico o Slovencih in njih slovstvu; tu omenja prve naše pisatelje iz reformacijske dobe (Trubarja, Dalmatina in Bohoriča) in z nekaj besedami riše nadaljnji razvoj naše literaturice do Prešerna. Za tem sledi kratek življenjepis in estetičnokritična ocena našega pesnika, vpleteni so pa, kakor n. pr. pri Samhaberju, posamezni prevodi Prešernovih poezij. Prevedel je g. Jensen naslednje pesmi: Dekletam (*Himmelsk manna föll från ofvan* itd.), Ká m? (*Hvart irrar du på fridlös stig?* itd.), Zgubljená véra (*Så himmelsk är ännu den glans* itd.), Pévcu (*Gif akt! — Hvem skingrar den natt, som på anden*

sig lagt? itd.), sonet: *Kupido! ti in tvôja lépa stárka* (*Kupido, du, och kärlekens gudinna! itd.*), zadnji dve kitici soneta *Je od vesel'ga čása téklo léto* (*Trnova! hvilket minne af elände itd.*), sonet *Biló je, Mójzes! tēbi naročēno* (*Att in i Kanaan föra vilsna hjorden itd.*), sonet *O Vërba! sréčna drága vás domáča* (*O, Vrba! ljufva fadershem, som gifvit itd.*) ter prvih šest kitic »*Krsta pri Savici*»; poleg tega je ponatisnil Prešernov nemški sonet »*An Germania*«. Prevodi so vsi strogo v metru izvirnika.

Kako naklonjen nam je g. Jensen, da se soditi po tem, da n. pr. Valvasorja imenuje »en berömd slovenisk häfdateknare«. Omenja tudi »slovenisk tidskrift, Ljubljanski Zvon« in pravi, da obseza v letniku I. marsikatero »värdefulla detaljer af prof. Levec, Toma Zupan m. fl.« Vprašanje o pisavi pesnikovega imena primerja znanemu Šekspirovemu vprašanju.

Ker mislim, da so »Zvonovi« čitatelji ravno tako radovedni, kakor sem bil jaz, ko mi je prišel v roke Jensenov essay, zato h koncu podajam nekaj primerov.

»*O Vërba! sréčna drága vás domáča*« se glasi v švedskem prevodu:

O, Vrba! ljufva fadershem, som gifvit
mig barnafröjdens omedvetna lycka!
O, hade kunskapstörst ej kunnat rycka
mig därifrån och ut i världen drifvit!

Ej hade då dess ormtand sönderrifvit
all sällhet, som mitt hjärta ville trycka!
Ej tvifvel då mitt sinne kunnat stycka
och inre stormars lekboll jag ej blifvit!

Jag skulle funnit då — ack, huru gärna! —
en trofast kvinnas arbetsamma händer —
en hemgift, saknad hos förmögen tärna.

Min farkost skulle plöjt vid lugna stränder,
och helge Markus skulle vetat värna
från hagelstorm min teg, mitt hus från bränder.

»*Kám?*« je prevedel g. Jensen tako:

Hvarthän?

Hvart irrar du på fridlös stig?
hvarthän? min vän! man spörjer mig.

Spörj hållre himlens lätta sky!
spörj hållre vågorna, som fly!

Hur elementens styresman
dem täckes drifva af och an,

det vet ej sky, det vet ej våg;
ej heller vet min vilda håg.

Jag det blott vet, jag blott förstår,
att jag ej henne skåda får,

och att en enda vrå ej finns,
där jag min smärta icke minns.

Tretja kítica »Krsta« (: Na tlèh ležé Slovénstva stèbri stari) se glasi :

Förstörda ligga bilderna i gruset,
och gammal plägsed kväfs af oväns nycker.
Den kristne Tesel njuter segerruset
och Slavas söner under oket trycker.
I Krainska landet slocknar frihetsljuset
och knappast lefvande man mer sig tycker.
Att dessa fruktansvärda sårn hela,
man måste modigt Catos öde dela.

Tolikokrat navajani verzi :

„Dežéla krájnska níma lepš'ga krája,
Ko je z okóljšno tá, podóba rája«,

se glase v švedskem prevodu :

Ja, denna ort, så ljuf som paradiset,
i hela Krain tar första skönhetspriset.

S tem sem svoj nalog izvršil. G. Alfredu Jensenu pa je dolžan ves slovenski narod iskreno hvalo, da je svoje brate na severu seznanil z našim največjim pesnikom — klasikom. Morda te vrstice napotijo koga, ki je zmožen švedščine, da poda obširnejše poročilo o zanimivem essayju.

Vladimir Levec

»Goethes Beziehungen zu Böhmen«, predavanje dr. M. Murka, o katerem smo sporočili v 1. šte. letošnjega »Zvona« (na str. 63.), je priobčila tudi praška »Politik« v št. 20., 23. in 26. t. l.

Die ersten Schritte des russischen Romans. Habilitations-Vortrag, gehalten an der philosophischen Facultät der k. k. Wiener Universität in Wien. Von Dr. M. Murko. Separatabdruck aus der »Wiener Zeitung« vom 9. u. 10. Jänner 1897. Wien, 1897. Im Selbstverlage des Verfassers. — Ta zvezčič obsega na 21 straneh male 8° isto predavanje našega rojaka, katerega slovenski izvirnik je objavil naš list v zadnji in današnji številki.

»Zeitschrift für österreichische Volkskunde Organ des Vereins für österreichische Volkskunde in Wien. Redigiert von Dr. Michael Haberlandt. II. Jahrgang 1896. 12. Heft. Wien und Prag. Verlag von F. Tempsky 1896.« — je na str. 364. in 365. pod zaglavjem »Slowenische Bräuche. Vom Landesschul-inspector Šuman, Laibach« priobčila dvojce starih šeg, navadnih v pisateljevem rodnem kraju, pri Sv. Ani v Slovenskih gorica.